

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
obli. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Enostolpna peti-
vrstica K 1'80, osmolpna
in zahvale po K 3'—, raz-
glasi in poslano vrstica po
K 2'50; večkrat objave po
dogovoru primeren popust.

NAPREJ

Glasiło jugoslov. socijalno-demokratske stranke.

Posamezna šte. stane
— 60 vinarjev. —

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 120, za pol
leta K 60 za četrt leta
K 30, za mesec K 10.
Za Nemčijo celo leto K 132,
za ostalo tujino v Ameriko
K 140. — Reklame se za
list so poštnine proste.

Upravništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/1,
Učiteljska tiskarna.

Telefonska št. 312.

Amerika vztraja na svojem stališču glede jadranskega vprašanja.

Washington, 13. Pod vodstvom
sodruka Etbina Kristana je bila zo-
pet poslana delegacija k ameriški
vladi, da ji je podala podroben me-
morandum glede temeljitih zahtev
jugoslovanskih in načel našega sta-
lišča v jadranskem vprašanju.

Delegacija sta sprejela glavna
državna tainika Mr. Polka in Tum-
ty (?) in lo predstavila v Beli hiši
predsedniku Wilsonu. Delegacija je
dobila zagotovilo, da Amerika vztra-
ja v jadranskem vprašanju na svo-
jem dosedanjem stališču.

Reakcionarna revolucija v Berlinu.

Dogodek, ki se je izvršil v Ber-
linu, je karakterističen za nemško
buržoazijo. Sila in drznost, ki so jo
imeli ti ljudje pred vojno, se je zo-
pet pojavila v Berlinu, kjer je s po-
močjo vojaštva ta gospoda napra-
vila revolucijo in zavzela Berlin.
Reakcija, ki se je že mesec dni pri-
pravljala na preobrat, je nastopila
z vojaštvom treh brigad pod povelj-
stvom generalov in v okrilju pruskih
industrijev in junkejev. Scheide-
mannova vlada se je umaknila iz
Berlina, ni pa odstopila. V tem tre-
nutku so se zedinile vse tri socijali-
stične stranke ter izdale proglas na
narod, da so pridobitve v nevarnosti,
da je treba iti zanje skupno v
boj z vsemi pomočmi. V tem veli-
pomembnem in pomembnem dogodku
se jasno zrcali neovrtna potreba, da
more socijalizem izvajati in ohran-
jati svoje pridobitve le ob strnjeni
vrstah delovnega ljudstva. Dasi je
volna skoro vse uničila, narod obu-
žala, so kapitalisti vendar soraz-
merno pridobili na svoji gospodarski
moči. Vzrok te vojaške revolucije ne
tudi v psihi Scheidemannove vlade,
marveč v izvršni organizaciji nem-
ških kapitalistov in v gospodarskem
razvoju, ki je odločeval že pred vo-
jno. Nemški socijalisti, ki imajo
ogromno moč v Nemčiji, so sprejeli
bolj zagrožili so s splošno stavko in
če se stvar ne reši, bomo imeli v
Nemčiji že v nekaj dneh meščansko
vojno, ako ne bo posegla vmes an-
tanta. Prav mogoče je pa tudi, da je
ta revolucija antanti dobrodošla in
da jo bo skušala podpirati. V Nem-
čiji gre za veliko zgodovinsko stvar
proletarijata; to ne smemo prezreti.
Tu slede poročila.

REVOLUCIONARCI VKORAKALI V BERLIN.

Berlin, 13. Že sredi se je po me-
stu razvedelo, da se je generalitet,
ki stremi za obnovitvijo hohenzol-
ternske monarhije, posrečilo zbrati
na večbakišču Döberitz pri Berlinu
močne vojaške čete, med njimi mor-
nariški brigadi Erhard in Löwen-
feld. Vlada je takoj alarmirala vse
svoje posadke in pustila s topovi,
strojnimi puškami in žičnimi ovirami
zastražiti celo mesto. Kljub temu
so revolucionarji pod vodstvom ge-
nerala Oldershausen med 4. in 5.
uro zjutraj vkorakali v mesto in za-
sedli okraje okrog Tiergartena.

Mornariški brigadi sta poslali
vladi, ki je celo noč nepretrgoma
zborovala, odposlance za ultimatu-
m, v katerem sta zahtevali, da
mora sedanja vlada odstopiti in se
umakniti novl. iz osem članov se-
stojeci vladi, v kateri bi imeli ve-
čino revolucionarji. Ministrski svet,
kateremu je predsedoval državni
predsednik Ebert, je po kratkem
posvetovanju ultimatum mornariških
brigad odklonil. Vsi tisti, ki so revo-
lucionarne čete z razvitimi pruskimi
mi (črno-belo-rdečimi) zastavami
nadaljevale svoj pohod v mesto.
Vladne čete so se branile nastopiti
proti revolucionarjem z orožjem.
Zato je vlada sklenila, da opusti za-
časno vsak odpor. In se umakne iz
Berlina, ne da bi odložila svojo
oblast. Izdala je povelje, da naj se
čete umaknejo v vojašnice in tam
počakajo nadaljnega razvoja. Ob
sedmih zjutraj so zanesli člani
vlade z državnim predsednikom
Ebertom in kancelijem Bauerjem na
čelu, v avtomobilih mesto. Ob deveti
je bil cel Berlin v oblasti revo-
lucionarjev.

REVOLUCIONARNA VLADA.

Berlin, 13. Revolucionarji so
imenovali za glavnega poveljnika
vseh svojih čet generala von Lüt-
witz, za državnega kancelija pa
dosedanjega poljedelskega ravnatelja
Katta, za začasnega predsednika
nemške republike je izklican ge-
neral Adolf Paul-Paul. Ostalo
ministrstvo še ni sestavljeno.

RAZGLAS KANCELARJA KATTA.

Berlin, 13. Državni kancelar Katt
je izdal razglas, v katerem najprej
nazlašča preteči gospodarski polom
Nemčije. Nadalje napada prejšnjo
vlado in se postavlja na popolnoma
liberalno kapitalistično stališče. Raz-
glasja, da se bo proti vsaki stavki
kako proti veleizdaistvu nastopalo
kter se ne bo pokoril odredbam, bo
po prejem sodu ustreljen. V razgla-
su so omenjene druge pretnje, ki so
vse namenjene proti delavstvu in v
prid kapitalistom. Barve nemške re-
publike so črno-bela-rdeča.

ZDRUŽITEV VSEH SOCIJALISTIČNIH STRANK. PROGLAŠENJE GENERALNEGA STRAJKA.

Berlin, 13. marca. Pod vplivom
reakcionarno-vojaške revolucije, so
se združile vse tri socijalistične
stranke, večinski socijalisti in komu-
nisti, da organizirajo skupen odpor.
Kot prvo protidredbo so proklamirale
socijalistične stranke generalni
štrajk za celo Nemčijo. Izdale so
skupen oklic na delavstvo, v katerem
ga pozivljajo, naj se ne pokori vo-
jaškimi nasilnostim, temveč da od-
govori na teror s protiterorjem.

V oklicu pravijo med drugim:
Landsknehti ločelo postaviti na mi-
nistrska mesta reakcionarce. Mi se
te vojaški nasilnosti nečemo pokoriti.
Nismo delali revolucije zato, da
bi morali zopet pripoznavati krvave
polke Landsknechtov. Ne aktiviramo
s temi krvavimi zločinci. Delavci,
sodrug! Porabite vsa sredstva da
uničite vrnitev krvave reakcije. Pu-
stite delo! Zaprite sate te vojaški
diktaturi! Samo eno sredstvo je proti
temu, da bi se vrnil Viljem: Ovrete
vse gospodarsko življenje. Nobena
roka se ne sme več ganiti. Noben
proletarec ne sme pomagati vojaški
diktaturi. Splošna stavka na vsi
črti! Proletarci, združite se! David in
Miller.

Socijalistični listi ustavljeni.

Berlin, 13. marca. Nova vlada je
ustavila nadaljnje izhajanje obeh
glavnih socijalističnih glasil »Vor-
wärts« in »Freiheit«.

REVOLUCIONARCI ZASEDLI DRŽAVNE URADE.

Berlin, 13. marca. Revolucionar-
ne čete so zasedle vsa ministrstva,
bivši dvor, poštne urade in kolod-
vore, državno banko in državno fi-
skarno so zapile. Po ulicah patruli-
ralo oddelki Erhardove mornariške
brigade s topovi in oklopnimi avto-
mobili. Po večjih trgih taborijo mo-
čni pehotni oddelki.

BAVARSKA SE NE PRIDRUŽI.

Monakovo, 13. marca. Bavarska
vlada in poveljstvo bavarskega vo-
jaškega kontingenta sta zavzela od-
ločno odklonilno stališče proti dikta-
turi pruskih junkejev. Vlada je iz-
dala oklic, v katerem izjavlja, da
ostane Bavarska zvesta velmarški

ustavi in ne priznava nobene nove
državne vlade.

Po monakovskih ulicah patruli-
rajo oddelki meščanske garde in
državne brambe. Vsa javna poslop-
ja so zasedena.

GENERALNI ŠTRAJK V PORENJU.

LDU, Frankfurt, 13. marca. (Dun.
KU.) Tukaj je proglašena neneralna
stavka. Delavci hodijo v velikih de-
monstracijskih sprevodih po mestu.

IZVOZ ŽIVIL IZ JUGOSLAVIJE USTAVLJEN.

LDU Ljubljana, 13. Odsek za
prehrano poroča, da je finančno mi-
nistrstvo poslalo brzoglasen odlok
carinarnicam, da je vsak izvoz živil
iz Jugoslavije ustavljen. Ker cari-
narne ne prepuščajo več pošilja-
tev živil preko meje, odsek za pre-
brano ne bo več izdal izvoznih do-
voljenj in naj tudi občinstvo ne vla-
ga več prošnji za izvozna dovolje-
nja.

JUGOSLAVIJA ZAHTEVA IZROČITEV HORTVIJA.

LDU, Belgrad, 13. Posl. dr. An-
gelinović je vložil interpelacijo na
ministrskega predsednika Protiča in
namestnika ministra za zunanje
stvari Spalajkoviča, v kateri zhte-
va, da naša država zahteva od me-
narodne komisije za vojne krivce iz-
ročitev bivšega avstro-ogrškega ad-
mirala Horthyja kot krivca za zloč-
ne, ki jih je izvršil med vojno nad ju-
goslovanskimi mornarji v Boki Ko-
torski.

USTAVITEV ŽELEZNIŠKEGA PROMETA V AVSTRIJI.

LDU Dunaj, 13. (ČTU.) V sredo,
dne 17. marca se v avstrijski repu-
bliki radi pomanjkanja premoga
ustavi ves železniški promet.

ZA VZPOSTAVITEV ODNOSAJEV MED RUSIJO IN ITALIJO.

LDU Split, 12. (DDU.) Listi po-
ročajo iz Rima, da so odpotovali v
Kodanj italijanski socijalistični odpo-
slanci Bonaci, Cabrin in Dugoni, da
se pogajajo s Litvinom o vzpostavi-
tvi trgovskih odnosov med Ru-
sijo in Italijo.

STAVKA V ITALIJI.

LDU Split, 12. (DDU.) Dne 9.
t. m. je izbruhnila v Sieni splošna
stavka. V Napoli in Paviji se je raz-
širila poljedelska stavka, a v Mo-
deni stavkajo občinski uradniki.

MIROVNI POGOJI SOVIJSKE VLADE RUMUNIJ.

LDU, Berlin, 12. (Dun.KU.) Kako
poročalo iz Bukarešte, je stavila mo-
skovska vlada Rumuniji te-le proti-
predloge za mir: 1. Rumunija slove-
sno priznava sovijsko republiko.
2. Rumunija daje amnestijo vsem ru-
munskim dezertierem in beguncem,
ki so zaradi političnih zločinov zbe-
žali v Rusijo. 3. Rumunija plača vso
opremo in zaloge, ki jo je ruska vla-
da pustila na Multanskem in v Besa-
rabiji. Sovjetska Rusija pa obljubi,
da bo vrnila Kolčaka, ki se nahaja v
Moskvi ter priznala rumunske pra-
vice do Besarabije.

HINDENBURG BO KANDIDIRAL ZA PREDSEDNIKA.

LDU Split, 12. Konservativne
stranke v Nemčiji kandidirajo Hin-
denburga na predsedniško mesto v
republikli. On je izjavil, da le pripravljen
sprejeti to kandidacijo. Nacio-
nalistično časopisje poudarja, da je
Hindenburg danes utelešena lubezen
do nemške domovine in narodne
sloge.

ŽELEZNIŠKA NESREČA.

LDU, Praga, 14. (ČTU.) Tovorni
vlak št. 368 se je zaletel na postaji
Zdice v tovorni vlak št. 385. Obe lo-
komotive sta skočili s tira, nekaj va-
gonov se je razbilo in vlakovodja
vlak št. 368 je ubit. Na pomoč sta
prišla pomožna vlaka iz Prage in
Plzně.

Delavska solidarnost.

(Požrtivovalnost ameriških so-
drugov.)

Naši ameriški sodrugi so dopri-
nesli, kakor znano, že marsikatero
žrtev, da pomagajo bedni svoji do-
movini. Vodilno vlogo pri tem igra
Jugoslovansko republikansko zdru-
ženje v Ameriki. Sedaj je na inicija-
tivo ss. dr. L. Periča in Fr. Svetka in
pod vodstvom s. Etbina Kristana J.
R. Z. zasnovalo zopet novo veliko-
potežno pomožno akcijo pod imenom
»American Yugoslav Commercial
Board, Ltd.« v Chicagu, katere na-
men prevsem je, pošiljati v domovi-
no vočigled velike bede in pomani-
kanja vseh mogočih produktov, pred-
vsem pa sirovin v Sloveniji, vse je
v velikem obsegu. Slaba valuta
namreč, ogrožena naša industrija in
deilstvo, da Jugoslavina nima kredita
v inozemstvu, da bi mogla nakupo-
vati vse potrebno, le napotilo naše
ameriške sodruge, da so začeli s tem
svoim velikodušnim delom.

Prva pošiljatev gorl omenjene
akcije bo obstojala iz velikih množin
sukna, platna, kotenine in podobnega
blaga, sukanca, usnja, podplatov,
čevljev, drete itd. in poleg tega oskr-
bi tudi zasebne pošiljateve ameriških
sodrugov svojcem v domovini. Vse
te stvari bo prelela Nakupoval-
na zadruga v Ljubljani, (centrala
vseh konsumnih društev v Sloveniji)
ki jih bo nato razdelila med sodruge
in sploh člane naših konsumov. Ame-
rikanec so že pridno na delu, tako da
bodo te pošiljateve res izdatna odpo-
moč v sili, pozneje pa se bo ta akcija
še razširila in bo preskrbela tudi za
dovoz raznih industrijskih sirovin.
tako da bo vsa stvar prav obširnega
in nadvse koristnega pomena, za kar
moramo biti našim ameriškim sodru-
gom že vnaprej iz srca hvaležni.

Pa ne samo to. Marljivo naši ro-
jaki nam bodo poslali tudi nepotrebnih
obvez, bombaža, raznih medi-
cinskih preparatov in zdravil, ki jih
tako silno primanjkuje pri nas in je
bolniška blagajna vsled tega v veli-
kih stiskah. Zbrane so v ta namen
že velike vsote denarja. — To je de-
lavska solidarnost!

FINANCE AVSTRIJE.

Proračun Nemške Avstrije se je
od julia 1919. že dvakrat spremenil
in izdatki vsakokrat izdatno zvišali.
Dočim je izkazoval luliški budget
5 milijard primanjkljaja, se je zvišal
primanjkljaj v decembru na 7 mili-
jard in znaša po zadnjem proračunu
že skoro 9 milijard. Skupni dohodki
znašajo 4 milijarde, samo za uradni-
ške plače pa se bo rabilo čez 5 mili-
jard, tako da ne zadostujejo skupni
državni dohodki niti za uradniške
plače. Vlada je dobila pooblastilo, da
vporabi kredit 8 milijard, ki pa se bo
vporabil po večini v neproduktivne
svrhe. »Neue Freie Presse« končuje
svoj komentar tako: »V tem kata-
strofalnem proračunu sta dve tretjini
izdatkov nepokriti in se bosta krili
samo z neprestano vporabo stroja za
tiskanje bankovcev.«

Pristopajte k izobraževalni organizaciji »Svoboda«.

Narodno predstavništvo.

Belgrad, 12. Današnja seja narod-
nega predstavništva je bila zelo bur-
na. Poslanec Jovanović vpraša, za-
kal ne prejemajo poslanici »Službenih
novin« in če so stenografski protoli
že tiskani. Predsed. Pavlovič mu od-
govarja, da vsled visoke naročnine
dobivala »Službene Novine« samo
posamezni klubi. Tiskanje stenografskih
zapiskov je vsled stavke zaka-
snelo.

Pred prehodom na dnevni red je
prosil za besedo bivši finančni mi-
nister Veljković, ki je odgovarjal na

očitke ministrskega predsednika
Protiča v včerajšnji seti, da je 20 od
sto narodnega denarja o priliki kole-
kovanja kron bilo na »prevarni na-
čin« prebivalstvu odvzeto. Njegova
izvajanja je večkrat motila parla-
mentarna zajednica z velikim hru-
pom. Finančni minister je tudi rekel:
Ko je zahteval minister za socijalno
politiko podporo za invalide, nisem
mogel ostati gluhi. Ravnotako nisem
mogel ostati gluhi, ko je minister za
prehrano zahteval kredite za lačne
prebivalce v Črni gori in Dalmaciji.
Za upropaščene prebivalce v Srbiji
sem ravnotako moral dovoliti kredit.
Tudi za plače in draginske doklade
uradnikov in železničarjev nisem mo-
gel ostati gluhi. Ta politika mogoče
ni politika varčnosti in kdo drugi bi
bil mogoče manj dal. Za to politiko
nosimo mi popolno odgovornost. Mi
se ne bojimo niti kritike, niti sodbe.
Nasprotno, ravno mi zahtevamo
sodbe, ker zahtevamo volitve, in na-
rod naj sodi o nas in o vsi.

Poslanec Veljković odgovarja
ministrski predsednik Protič. Nato je
govoril tudi »strokovnik« Ninčić.
Po govoru ministra Ninčića je opozi-
cija zahtevala, da se prešteje število
poslancev. Nato je nastalo preraka-
nje in hurni prizori. Zato je odredil
predsednik odmor 10 minut. Po od-
moru se je izvršilo štetje in dognalo,
da je navzočih 149 poslancev. Nato
je govoril poslanec dr. Nežić o agrar-
ni reformi v Bosni. Tekom svojega
govora je hudo napadal bega Šullago
Salis Agiča, ki je Nežiću precej raz-
burjeno odgovarjal, kar je dalo zopet
povoda za burne scene.

Predsednik Pavlovič je zaključil
sejo ob polutreh popoldne in odredil
naslednjo sejo za 13. t. m. ob 9. uri
zjutraj.

Sobotna seja narodnega pred-
stavništva je bila zopet zelo burna.
Celo opoldansko sejo je izpolnila de-
bata o poslovniki. Demokratski po-
slanci so protestirali proti temu, da
jim je predsednik na petkovi seti od-
vzel besedo in na proti temu, da se
vštevajo v kvorum tudi poslanci, ka-
terih mandati niso še verificirani.
Razprava je potekla zelo burno in
viharno. Pri ponudanski seti je go-
voril kot zadnji govornik v razpravi
o vladni izjavi demokrat dr. Puc. Te-
kom njegovega govora je prišlo do
viharnih protestov s strani sloven-
skih klerikalcev. Ko je dr. Puc kon-
čal, je ministrski predsednik še en-
krat zagovarjal stališče vlade. Nato
je podal finančni minister dr. Janko-
vič ekspozice o finančnih vprašanjih
in Spalajkovič o zunanji politiki. Pri
glasovanju o vladni izjavi je glasova-
valo za vlado 120 poslancev proti
151 poslancev. Predsednik dr. Pav-
lovič je proglasil da vlada nima
kvoruma. Seja je bila nato zaključena.
Prihodnja seja bo v sredo.

Spomnite se na Tiskovni sklad!

Zakon o dvanajstlinah.

LDU, Belgrad, 12. Na včerajšnji
seji je minister za finance predložil
narodnemu predstavništvu zakonski
načrt o proračunskih dvanajstlinah za
september, oktober, november in de-
cember 1918 in za januar, februar in
marec 1920 ter o najnujnejših finan-
čnih odredbah.

Proračunske dvanajstline. Vsoti,
ki lu ta predlog predvideva za zadnje
štiri mesece prošlega leta, znašata
skupaj 245.593.617 vinarjev in
530.706.389 kron. Razen tega zahteva
predlog:

1. da se vladi odobre izredni in
naknadni krediti ki so že odobreni z
odlokom ministrskega sveta, in kre-
diti odobreni na isti način z odred-
bami finančnega zakona za prora-
čunsko leto 1919/20., v skupnem zve-
šku 301.890.354 din. in 521.519.467 K;
2. da se vladi (izvzeti so krediti za
vojno ministrstvo) odobre izredni
krediti za januar, februar in marec

1920 v znesku 290 milijonov dinarjev; 3. da se ministr. za vojno za vzdrževanje celokupne vojske do 31. januarja 1920 odobri naknadni kredit v znesku 250 milijonov dinarjev.

Nove takse. Glavni dohodki: Minister za finance predlaga, da se predvsem nekatere državne takse zvišajo in uvedejo nekatere nove. Radi tega zahteva nastopne odredbe: 1. da se plačevanje novih pristojbin, predvidenih v zakonu o taksah za Srbijo, razširi na vso kraljevino; 2. da se nove takse v vsej državi zvišajo tri-, štiri- in petkrat; 3. da se nekatere takse v Hrvatski, Slavoniji in Vojvodini (stalne bilijevne pristojbine) zvišajo za 100%; 4. da se nekatere druge takse (stalne takse in posebne bilijevne pristojbine po zakonu o bilijevnih pristojbinah) v vseh pridruženih ozemljih (u svinja priseljenjenima oblastima), ker se pri izvedbi povišanje po prejšnjem členu, zvišajo še za 100%, zopet druge takse te vrste za Dalmacijo in Slovenijo zvišajo za 400%, gotove sodne (sodne) pristojbine za Hrvatsko in Vojvodino pa za 800%; 5. da se na vstopnice za vse zabave, gledališča, bioskopne in druge predstave kakor tudi za dirke, predavanja, razstave itd. uvede po višini cen za vstopnice taksa od 20 par do 10 dinarjev za vsako. Izvzete so iz teh taks one predstave, katerih čisti dohodek je namenjen v človekoljubne dobrodelne namene in ki so prirejane od vzgojnih in prosvetnih društev, ki ne zasledujejo dobičkanosnih ciljev. Oproščene teh taks izdaje ministrstvo za finance.

Izvozne carine. Poleg tega zvišanja taksa zahteva minister za finance, da se v svrhu izboljšanja državnih prejemkov more na izvoz proizvodov za prehrano, za grajenje, nadalje lesa in sirovin za tovarniško predelavanje uvede carinske doklade (naplato carine) v valuti one države, kamor se izvažajo, ako njena valuta ni brez vrednosti. Za izvoz v države, ki imajo valuto brez vrednosti, se mora carina plačevati poljubno v denarju kake sosedne države z dobro valuto. Tozadevne odredbe izdaja minister za finance v sporazumu z ministrskim svetom.

Obmejne straže. Straženje inete se ima poveriti obmejnini četam, ki so vojaško organizirane in poveljavane, glede izvrševanja carinske službe pa so podrelele popolnoma kontroli carinskih oblastí, katerih organ so.

20% odbitek. Minister za finance zahteva, da se oni 20% kronski odbitek, ki le bil odzvet povodno kolikovanja kronskih bankovcev, pretvori v notranje posojilo, veljavno za dobo pet let z 1% obrestovanjem.

Nova posojila. Minister za finance zahteva pooblastilo, da more v inozemstvu naletiti posojilo 500 milijonov frankov, da se oiači podlaga novčanicam Narodne banke SHS in da se doseže proračunsko ravnotežje. To posojilo postane pravnoveljavno po odobrenju ministrskega sveta in se predloži narodni skupščini pri prvi seji.

Dnevne vesti.

Sodružica dr. Perič in Svetek.

Ki sta se bila udeležila mednarodne delovne konference v Washingtonu v Ameriki, sta se v petek vrnila v Ljubljano. Oba prinašata jugoslovanski socialni demokrati najiskrenejše pozdrave ameriških sodrukov. Za našo stranko sta prinesla s seboj tudi lep dar za gospodarsko podjetje naše stranke. Te dni bosta podala omenjena sodružica o svojem potovanju in izkušniah v našem listu obširneje poročilo, ki ga vsi pričakujemo z največjo nestrpnostjo. Oba sodružica tudi mi pozdravljamo najiskreneje v naši sredi.

Glas iz tužine. Iz Hamborna na Nemškem pošiljajo slovenski delavci-sodružki, ki so se tja preselili, vsem zavednim rojakom, socialnim demokratom v Sloveniji pozdrave. Naročeni so mnogi na naš "Naprejek". Pišejo med drugim z ogorčenjem o sedanjih jugoslovanski vladi, ki je delavstvu v vsakem oziru nasprotna in sovražna, primerjač z našimi razmerami razmere, v katerih danes živi delavstvo v Nemčiji, kjer delavec uživa predvsem ugled, je gmotno mnogo na boljšem, živi v prostornih, zdravih stanovanjih, z vrtovi in kopališči in ima tudi primeroma dobro plačo; in vse to kljub temu, da duši kruta mirovna pogodba versailska ves nemški narod, vse njegovo gospodarsko življenje in razmah. Nemško delavstvo se zaveda svoje zgodovinske naloge v tej dobi, povzdigniti zopet gospodarstvo na ono vi-

soko stopnjo, ki bo temelj podružablenju.

Voluje odškodnine v zasebnem ozemlju. V smislu dosedanjih naredb italijanskih oblastí se vojne odškodnine v zasebnem ozemlju za sedaj sploh ne izplačujejo. Pač na se dajejo tozadevni predumi, in sicer 40 do 50% ni. Kdor hoče doseči tak predum, mora vložiti prošnjo ter v prošnji dokazati s pričevalom županstva, da je rojen, pristopen in da biva v zasebnem ozemlju. Predumi za preimčinso so za sedaj ustavljeni. Lahko se pa v prošnji za predum na račun odškodnine za nepremičnine prositi tudi za preimčinso. Oškodovane osebe, katere niso rojene ali pristojne, ali ki ne prebivajo sedaj v deželi, glasom dosedanjih naredb ne pridejo še v poštev. Za te se to odškodnina določila po končnem sklepu milru, pri čemur bo merodajna reciprociteta. Nato opozarjamo vse, ki imajo pravico do odškodnine in ne prebivajo sedaj v zasebnem ozemlju ali pa niso tja pristojni ozir. rojeni. Ločiti je od vojni odškodninskih rekvizicije, t. i. odvzetje imetja od strani italijanskih oblastí proti protidilu. Če posameznik dokaže z bonom, da se mu je lastnina rekvirirala, je upravičen takoj zahtevati odškodnino. Vsake trditve od kakršnekoli strani, da je mogoče doseči odškodnino (ozir. predum), ako niso dani vsi gori navedeni pogoji, so neresne. Vse, vsled česar je treba opreznosti. V praksi se vršijo cenitve silno počasi in tudi predumje v obliki 3%nega posojila je danes še precej težko dobiti. — P. P.

Falzikatit tisočkronskih bankovcev. Na ukaz gospoda finančnega ministra se ustanovi pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani komisija treh članov, da se eukrat pregleda strankam odvzete tisočkronske bankovce kolkovane s sumljivimi kolki. Ta komisija naj dožene, ali so kolki res potvorjeni ali ne. V to komisijo imenuje delegacija ministrstva financ enega uradnika kot predsednika komisije in enega strokovnjaka: trgovska in obrtniška zbornica pa pošlje tretjega člana. Izrek komisije o pristnosti kolka bo definitiven. Bankovci, ki jih bo komisija izpoznala za prave, se bodo naknadno zamenjali pri delegatih za zameno kronskih bankovcev.

Ravnateljstvo pošte in brzojavna za Slovenijo naznanja: Z dnem 16. marca 1920 se uvede pri kr. poštnem uradu Guštani dostavljanje poštinih pošiljatev po selskem pismonošju v sledeče vasi: I. okraj: Javornik. Tolsti vrh (zahodni del). Selenberg. II. okraj: Tolsti vrh (vzhodni del). Dobrije. Selovec. Dostavljanje se bo vršilo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtek in soboto. — Z dnem 16. marca 1920 se uvede pri kr. poštnem uradu Dravograd zopet dostavljanje poštinih pošiljatev po selskem pismonošju v sledeče vasi: I. okraj: Vič, Rabenstein, Gorica. Sv. Lovrenc. Stari grad; II. okraj: Olstirca. Sv. Duh, Velko, Kozli vrh, Morenhoj, Sv. Boštjan. Dostavljanje se bo vršilo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtek in soboto.

Svarilo. Iz vile "Amalije" na Bledu je bilo prošli teden pokradenih 5 posteljnih prešitih odel, ki so na vrhn strani živo rdeče, spodaj svetlo modre in svetlo roza barve, nadalje nad 5 rujavih odel iz kamelne dlake, 3 posteljne pregrinlače (Couverdecke), en kopalni plašč iz belo in modro kariraneza frotirnega blaga. — Ukradena so bila tudi živila. Kdor pripomre, da se dobe te stvari nazaj dobi nagrado 1900 K. Podatki naj se pošljejo orožniški postaji na Bledu.

Rudarsko glavarstvo v Ljubljani razpisuje službo pisarniškega oficijanta z možnostjo napredovanja za pisarniškega uradnika. Prošnje je vložiti do 20. marca 1920. Več pove Uradni list št. 33, iz leta 1920.

Kultura.

Beneški trgovci. V sredo je nastopil v Beneškem trgovcu prvič g. Danilo kot Shylok, mesto g. Osipoviča, ki je doslej igral to silajno vlogo. Malokatero Shakespearjevih figur je mogoče interpretirati na tako različne načine, kot baš to. Vse je pač odvisno od igralčevega pojmovanja cele drame in osebe, katero predstavlja. G. Danilo je podal originalno zamišljen, čisto v detajle izdelan lik. V vlogi Shyloka tiči za rutiniranega igralca velika opasnost, da zaide v teatralično, nemotivirano pozo in vnet patos. Tega se je g. Danilo izognil, za to pa je morda vsled okolnosti, da njegova govorna tehnika ni najjača, zašel deloma v drugi ekstrem.

Prelom v židovem značaju ni prišel do popolne veljave, ker je g. Danilo razvojne črte v Shylokovem karakterju malce preslabo zarisal. Zato pa nismo videli ne motiviranih divjih gest, ne silišli kričajna, s katerim se običajno skuša premočiti gledalca o resničnih vrednotah umetnikovih. In še eno: na tem Shyloku nismo nikdar opazili one usodne in mučne napake, kateri se tudi prvovrstni umetniki le iztežka izognejo. Ni namreč nikdar sill v ospredje. V tem se je g. Danilo pokazal kot finocutečega interpreta Shakespeara, ki ni napisal tragedije "Shylok", temveč igrokaz. (skoro bi rekel veseloigro) "Beneški trgovci". Mesto zunanjih, cenjenih efektov nam je podal v priprosti obliki čisto naturalistično pojmovanje junaka, ki ni junak, pokazal nam v verjetni obliki nena- vadno njegovo tragiko, ki pa je pravzaprav tragika samo zanj. Njegov materialistični značaj, masčevalnost in topa resignacija so delo umetnika. Sceni, kot je ona, ko tar- na za izgubljenim bogastvom in pro- klinja pobeglo hčer in pa ona, ko pred sodnim dvorom preskuša ostro- no noža, kažeta o vestnem študiju najmanjših podrobnosti. Njegova maska je izborna in če omenim, da te svojo nelahko vlogo (te izklesane, granitne verze!) našudiral nena- vadno točno, mislim, da je g. Danilo po vsi pravici zaslužil skromni ve- nec priznanja, ki mu ga "Jugosla- vija" kritik ne privoščil. In to s tako motivacijo. — G. Matijevića, ki se je prvič predstavil ljubljanskem občins- tvu kot Bassanio, po ti vlogi ne gre soditi. Morda mu vloga ni prijala, pa tudi jezik mu je delal velike težave. Kadar ga bomo videli v večji vlogi ga bomo mogli oceniti z večjo opravičenostjo. — G. Šaričevi gre vsa hvala, igrala je iskreno in s čustvom in kjer je bilo treba, s primernim do- stojanstvom. Verze recitira z nji lastno fineso. — G. Rogoza, ki ga opravičeno prištevamo največjim nadam naše drame, poznamo kot vestnega in res umetniško streme- čega igralca. S svojo malo vlogo, k jo je podal v čisto dovršeni, kabi- netni formi, bi bil v čast vsakemu velikomestnemu odru. Takih moči potrebuje naš oder v večji meri.

Dr. K. D.

»Vrag«. Spisal Fr. Molnar Prevle Milan Skrbinec. Režiser Zvonimir Rokoz. — »Vrag« je Molnarjevo naj- boljše delo. Dasi je motiv v svojem bistvu dokaj star, ga je Molnar osve- žil s povsem originalnim domislek in začnil s precej duhovitim para- doksi in aforizmi, ki bi mestoma celo kakemu O. Wildeju ne delali sramo- te. Tudi tehnično je igrokaz zelo spretno in učinkovito narejen in bi pri uzorni vpriporitvi dosegel gotovo izvestno umetniško višino. Pri nas — v tem pomankljivem ansamblu — iz- vzemši g. Šesta, ki je podal svojo demonsko ulozo zelo rutinirano, za- nimivo v maski, kretnih in besedi, ter ponekod g. Rogoza, ki je inteligenten igralec, niso bile vloge dobro zase- dene in zategadelj tudi ne dobro igrane. — Ako hočemo, da bomo imeli Slovenci svojo dramo, je dolžnost gledališkega konsorcija, da angažira najmanj še deset starih, rutiniranih dramskih moči. Zakaj vse dramske predstave, pa bodi Shakespeare ali Molnar ali kdorkoli, nosijo v sebi eno poglavitno hibo: torso ostanele ker lihi ni mogoče zasedati s tem nedostat- nim ansamblom, ki je še itak ne gle- de na vse drugo, z zgolj socialnega stališča, tako vprežen kot nikjer na svetu.

Prireditve.

Francosko slov. organizacija pri- redi v torek 16. t. m. ob 7. in pol zvečer v dramskem gledališču aka- demijo v korist akad. sekcije za študij tujih jezikov. Na sporedu je po- leg glasbenih in drugih točk vpri- roitev komedije v francoščini. Med odmoru se občinstvo pozabava z ša- ljivo pošto. Po predstavi se vrši v mali dvorani Narodnega doma dru- žaben in čajev večer prijateljev aka- demske omiladine in francoske kul- ture. Vstopnice k predstavi se dobe pri blagajnah dramskega gledališča, vstopnice k družbenemu večeru pred malo dvorano.

Iz Slovenije.

Dobrava pri Bledu.

V nedeljo, dne 7. marca popoldne ob 3. uri se je vršil v prostorih ho- tela »Stol« na Dobravi občni zbor podružnice kovinarjev. Sodrug Ja- kopič je otvoril zborovanje, pozdra- vil navzoče člane, ki so se zborova- nja udeležili polnoštevilno, ter podal poročilo načelstva in poročilo o de- lovanju dosedanjega odbora in zaup- nikov. Iz česar je bilo razvidno, da so bili vedno na svojem mestu. Ker je

bil dosedanji blagajnik s. Klajn ga- držan, je podal poročilo blagajnika s. Jakopič, kar je članstvo vzelo z od- bravanjem na znanje. S. Marčič iz Jesenic je podal poročilo o delovanju vseh treh organizacij: Save, Javor- nika in Dobrave, ker so te v vseh mezdinih gibanjih vedno delovale skupno, ker so vse zainteresane pri- enem in istem podjetju. Poročal je tudi kako se organiziralo kapitalisti, katerih namen je, delavce razdru- žiti in jih tako lažje pritiskati k tlom. Pri volitvi so bili izvoljeni sledeči sodruzi: Jakopič Martin za predse- dnika; Gašperin Ivan, njegova namest- nik; Strugar Matija blagajnik; Mo- rič Peter, njegova namestnik; Pra- protnik Ivan, zapisnikar; Poklukar Gašper, njegova namestnik; Bratuš Jakob in Ravnik Franc, kot račun- ska preglednika ter Ambrožič Jakob, Filer Jožef, Finžgar Anton in Komar Ivan kot odborniki. Po razglasitvi izida volitev se je vršila še daljša debata, pri kateri se je storil sklep, ki je nallensli dokaz delavske soli- darnosti. Ker se nahajajo namreč de- lavci na žagah v Gorjah vsled neza- sišno nizkih plač v stavki, odstopijo delavci na Dobravi, ako se stavka ne konča tekom 14 dni, vsak svoj enodnevni zaslužek stavkuločim. Ta sklep je bil enoglasno in z navduše- niem sprejet. Vsa čast taki solidar- nosti delavstva! Nato je sodrug Ja- kopič, zahvaljujoč se članom za ob- isk, zaključil zborovanje.

Vrhloza pri Slov. Bistrici. (Pa- ševanje dveh bogatinov.) Pri nas imamo gerenta g. Mlakarja, ki je sicer precej domišljav mož, ki pa kljub temu išče opore v velepo- sestniku A. Bračiču. Da je potemt- kem tudi pristransko, le razumljivo. Pokazalo se je to tudi ob priliki raz- deljevanja petroleja med občane. Mi zahtevamo le občinski volitev v najkrajšem času, kjer si bomo izvolili v občinski zastop može, ki ne bodo delali razlik med bogatimi in reveži. Kierkalci kakor tudi liberalci so se v svoji ljudski politiki — za lastne žene že zadosti preiskusili, zato bo- mo sedaj volili socialne demokrate, ker more edino naša stranka, ki združuje v sebi vse delavce in male kmete, pravično upravljati občine in urediti državo. Zaenkrat, dokler se volitve ne izvrše, izražamo samo že- ljo, da se g. gerent in g. veleposest- nik preveč ne spuščata v to, delati med kmeti zgolj zgago.

Prevalje. (O stanki avstrijskega birokratizma.) V pre- valjski občini se še vedno šopiri stari duh avstrijskega birokratizma, ki ga vzdržuje najbolj občinski gerent sam. Ta mož ima svojo preteklost za se- boj, ki mu je pustila precel masla na glavi. Občani so njegovega paševanja že prav do grla siti, zato bi bilo tudi v interesu plebscista, ko bi ta mož izginil z javnega poprišča.

Iz Ptuj. (Popravek.) Na čla- nek, ki ga je priobčil naš list pod na- slovom »Ptuiške novice« z dne 7. t. m., nam je poslal odvetnik g. dr. To- ne Gosak sledeči popravek, ki ga pri- občujemo, da se lolalno popravi ne- umelelnost trditve, ki se tičejo nje- ga posredno ali neposredno: »Ni res, da bi nekdo, ki je kupil v Prešernovi ulici v Ptuj hišo z izgovorom, da jo bo treba popraviti, hotel z moje po- močjo vreči na cesto 9 družin. Res pa je, da je dotičnik z ozirom na to- zadevno naročilo g. mestnega fizika v Ptuj, ker je hiša že prilično 30 let popolnoma zanemarena in obstoje deloma nevarnost, da se podre, skle- nil pogodbo s strankami na ta način, da se za dobo par tednov trajaložega popravila hiše izseli, potem pa zopet vrnejo v hišo. Res je tudi, da se je to v odgovori že v naprej obljubilo, da se stranke sprejme nazaj. Zase hišni posestnik pridržal je toliko, kolikor neobhodno potrebuje za obrt in sta- novanje. Ni res, da bi taz pri komisi- onalnem ogledu hiše izrazil, da naj gredo stranke iz te hiše stanovat v barake«. Res pa je, da je ob tej pri- liki izjavil moj namestnik, da bi se

na tem strankam odkazalo po stano- vanjski komisiji stanovanja v častni- škkih barakah, mesto da se odkazu- je tam stanovanja strankam, ki že itak udobno stanujejo po raznih vi- lah. — Dalje ni res, da bi se g. Kra- vanja, vinski trgovec v Ptuj, poslu- žil mene kot odvetnika, da bi svoje- mu 24 let službujočemu delavcu Ja- kobu Silcu odpovedal stanovanje. Res pa je, da sem jaz kot zastopnik delavca Silca Jakoba izterjal od g. Kravanja, vinskega trgovca v Ptuj nek znesek, ki ga je imenovan s stro- ški vred za mojega klienta porav- nal. Ob tej priliki je izrekel g. Kra- vanja pretnjo, da namerava mojemu klientu odpovedati, kar je temu v moji odsotnosti moj namestnik v pi- sarni, izpolnjujoč zastopniške dolž- nosti napram nemu samemu, sporo- čil. — Odvetnik dr. Tone Gosar, Ptuj, 8. marca 1920.

Mučl Vas glavobol? Zobobol? Trganje v udi. Malo Fellerjevega pravaga Elza-funda, in odpravljen so bolečine! 6 dvojnatih ali 2 velikih specijalni steklenici 36 K. Fellerjev Elza mentolni črtnik, en komad 4 K. Želodec Vam ni v redu? Nekaj pravih Fellerjevih Elza-kroglic! Te so dobre! 6 škatlic 18 K. — Pravi balsam 12 steklenic 36 K. — Prava švedska tinktura 1 velika steklenica 15 K. — Omot in poština posebel, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubi- donja, Elzaurg št. 252 (Hrvatsko).

—C— 930

Izdajatelj Ivan Mlinar.

Odgovorni urednik: Jak. Vehovec.

Tisk »Učit. tiskarne« v Ljubljani.

Preklic.

Podpisani preklicujem žaljive besede, ki sem jih javno izustil o g. Melhiorju Čobalu kot neresnične, ker ne vem o Čobalu povedati prav ničesar slabega. Besede sem si iz- mislil; obenem se zahvaljujem gosp. Čobalu, da je odstopil od tožbe.

Zagorje, 12. marca 1920.

Jožef Sluga s. r.

Razstava belokranjskih pihov iz Adlešič
je od srede 17. t. m. naprej v prostorih „Umetniške propagande“ Sodna ulica 3.

UČITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, FRANCISKANSKA ULICA ŠTEV. 6

REGISTROVANA ZDRUGA Z OBRATNO ZAVEZO.

TISKOVINE ZA SOLE, ŽUPAN- STVA IN URADE. NAMODER- NEŠE PLAKATE IN VABILA.

„ZA SNOBE IN VESELICE“

LETNE ZAKLJUČKE

NAJMODERNEJŠA UREDBA ZA

TISKANJE CASOPISOV, KNJIG,

„BROŠUR ITD.“

STEREOTIPJA. LITOGRAFIJA.

Slamnike

barva v vseh niansah in čisti tovarna JOS. REICH.

Iščemo mladega, inteligentnega, prvovrstnega

Ilesnega strokovnjaka,

kateri želi postati samostojen in bi bil zmožen voditi večjo tovarno za lesno industrijo. Z delom bi bilo treba početi takoj, ker so vsi potrebni stroji na razpolago. Interesenti, ki bi znali to podjetje organizirati naj pošljejo svoj natančni življenjepis in reference pod naslovom „Štajerska“ na anončno ekspedicijo Al Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 8/L.

Priporočila se

avto-delavnica Franc Puh,

Ljubljana, Kariovska cesta 10,

ki sprajema popravila vseh vrst strojev.